

451581

Țara Noastră

Fondator: [OCTAVIAN GOGA

Director: ALEX. HODOȘ

ANUL XVII

Nr. 10

23

APRILIE

1938

IN ACEST NUMĂR:

Pacea, de C. Stan; La umbra altarului, de Gh. A. Cuza; Iubirea
ordinei în stat, de G. M. Ivanov; Imperialism și dinamizore națională, de
Bucur Țincu; Maria Magdalena, de Nuși Talliu; Problema salariilor, de
arhitect I. D. Enescu; Praznicul Invierii, de I. Lancranjan; Haiducie, de
Ion Molea; Hristos, izvor de viață vecinică, de Gr. Diaconu; Insemnări:
O măsură bună; Tovarășii între ei; Soliloqui; Un strigoii; Revistele literare:
„Compoziția murală“; etc

BUCUREȘTI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STR. BELVEDERE 6, Et. V
ABONAMENTUL PE UN AN 250 LEI; PENTRU INSTITUȚII 1000 LEI

Un exemplar 5 Lei

Țara Noastră

P a c e a

Toate conflictele, amplificate până la monstruozitate de casa iluziilor dela Geneva, se rezolvă în afara ei. Cazul Etiopiei este în această privință deosebit de semnificativ; și nu numai el. Imensul scandal universal provocat de Societatea Națiunilor cu prilejul sancțiunilor împotriva Italiei, gata să degereze în război european, s'a lichidat odată cu încheierea acordului italo-britanic. E demn de relevat faptul că pentru a se înlătura tensiunea internațională provocată de pompierii incendiatori de pe malul Genevei, nu s'a folosit decât negocieri directe între statele interesate. Anglia, care a luat inițiativa sancțiunilor, s'a întors către Italia nu pe drumul Genevei, ci, fără ocolișuri și complicațiuni, acceptând discuțiuni și tratative cu Roma fără să mai fină seama de pactul genevez. Aceasta înseamnă, printre altele, că în mod implicit s'a înțeles chiar la Londra că decadența solidarității internaționale a fost consecința cea mai importantă, protivnică spiritului păcii, a funcționării pactului.

Firește un ideal măreț nu se înmormântează lesne cu dricul de clasa treia. El mai poate stârni iluzii. De aceia nu ne mirăm că se spune că negocierile franco-italiene, ce ar urma să se desfășoare ca o consecință a pactului italo-britanic, sunt condiționate de recunoașterea Etiopiei italiene de către Societatea Națiunilor.

Nu-i mai puțin adevărat totuși că această condițiune poate fi interpretată și ca o grabă a Franței de-a cădea la un acord cu Italia, căci oricât de mare ar fi deformarea spirituală a ortodoxilor diplomați cari își pun toate nădejdiile în Geneva nu credem că ea poate întuneca elementarul spirit realist care face din Societatea Națiunilor o grefă internațională care ia act numai de tot ce se întâmplă în afara ei.

Tot atât de bine am putea însă spune că la Geneva este o mare societate internațională de pompe funebre pentru statele dispărute: Etiopia, Austria, Spania marxistă... Căci, desigur, atunci când va fi să se mai întrunească consiliile, comitetele, subcomitetele și adunările generale de acolo se va șterge din controlul membrilor prezenți în afară de Negus, clientul exotic pentru care a avut atâta slăbiciune Europa, și ceilalți decavați cari nu mai pot face jocul lor la masa verde a Genevei: foștii reprezentanți ai fostei Austrii, foștii reprezentanți ai fostei Spanii marxiste...

Scurta poveste a Abisinieii la Geneva se încheie astfel într'un mod lamentabil la instituția despre ale cărei flirturi Victor Margueritte a scris fără să se depășească „L'avortement de Genève“...

Autorul cărții impudice „La Garçonne“ nici n'a avut nevoie să schimbe subiectul — a remarcat cu drept cuvânt un diplomat consumat — scriind această nouă lucrare.

Etiopia a intrat în clubul fermecătorilor fanteziști dela Geneva în 1923. Ea nu era cu toate acestea nici un stat și nici o națiune în sensul prevederilor pactului. Era un amestec de triburi barbare, fără o frontieră definită. Și apoi chiar dacă ar fi avut, o națiune este mai mult decât o frontieră și un stat, o națiune, spune Péguy, este o misiune.

Trebuia oare ca misiunea Romei să pălească în fața misiunii Negusului? Dar ce sunt acești abisinieni? Acești oameni — spune Paul Claudel — poartă stigmatul nu numai ale barbariei, dar și pe acelea ale degradării umane. Pentru Helsey ei sunt ființele cele mai apropiate de animalitate: n'au deloc folklor, n'au fost auziți niciodată cântând, n'au mângâiat niciodată un animal, n'au mirosit o floare... Tot despre ei Lady Simons, înfocată geneveză, a spus că „împotriva lor n'ar fi trebuit organizată o expediție, ci o cruciadă...“

Dar acum s'a terminat cu Abisinia, ea va fi civilizată de Roma și la catafalcul ei misiunea Italiei apare mai luminoasă ca oricând.

Va înțelege Franța această misiune și va fi alături de ea?

Se afirmă că negocierile franco-italiene vor privi reafirmarea dreptului Italiei la egalitate cu Franța și Anglia; relațiile de bună vecinătate cu Libia și Tunisia; ajustarea frontierei între Somalia franceză și Abisinia; revizuirea acordului în legătură cu calea ferată Djibuti-Addis Abeba; cooperarea în hinterlandul libian; situația emigranților italieni în Franța; activitatea antifascistă și propaganda exilaților politici italieni în Franța; schimbul de informații privitoare la fortificațiile celor două țări în Mediterana; dezvoltarea relațiilor comerciale în zona continentală și în zonele coloniale africane; forțele navale.

După cum se proiectează negocierile acestea vor cuprinde, prin urmare, un câmp foarte vast. Dincolo de aceste preocupări ni se

pare că există însă o problemă și mai importantă: aceea a raporturilor franco-germane.

La Paris se speră desigur că ajungându-se la un compromis cu Italia pe calea indicată de pactul anglo-italian se va rupe axa Roma-Berlin. Credința aceasta nu are însă temeieri serioase. Germania, cu ajutorul Italiei, a realizat Anschlussul; Italia, la rândul ei, a avut un sprijin mare în Germania atunci când fusese încercuită de sancțiuni. Amândouă aceste țări sprijinindu-se reciproc au avut succese mari internaționale.

Ce motiv le-ar putea face, așa dar, să se despartă?

Pentru ce Italia ar schimba un ajutor sigur în unul ipotetic?

În Franța de multe ori considerațiunile de ordin diplomatic sunt subordonate chestiunilor de politică internă. Frontul popular nu poate vedea cu ochi buni amicitia Italiei, fiindcă, pur și simplu, în Italia e un regim dictatorial fascist și nu unul democratic. E drept că guvernul Daladier reprezintă oarecum o forță care depășește pe aceia a frontului popular, dar nu se poate prevedea viitorul și în măsura chiar în care el ar putea fi prevăzut ziua de mâine apare tot dominată de frontul popular atâta vreme cât va dura componența actuală a Camerei. Și acei cari eri au făcut pe d. Mussolini „Cezar de Carnaval“ și și-au mai controlat puțin limbajul sub guvernul d-lui Daladier ni se par, oricum, mâine mult mai puțin siguri prieteni ai Italiei decât reprezentanții regimului stabil național-socialist german. Și din moment ce noi putem urma logica aceasta ne întrebăm dacă ar fi posibil ca ea să nu fie cunoscută de d. Mussolini.

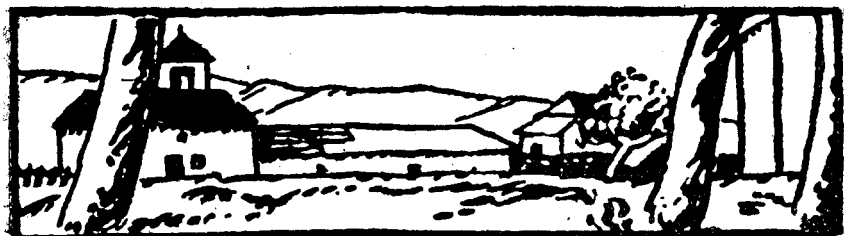
Dar axa Berlin-Roma nu va fi ruptă și pentru alt motiv. Chiar dacă s'ar cădea la un acord italo-francez, el ar fi limitat la punctele enumerate de noi mai înainte. Ele n'ar soluționa divergențele profunde între metodele și concepțiile diplomatice franceze și italiene. Oamenii politici francezi cari guvernează sau vor mai guverna cred în Geneva; Italia nu crede în Geneva. Metodele și concepțiile diplomatice franceze duc toate la Geneva și aceasta se vede limpede și din condiția prealabilă pusă negocierilor franco-italiene: înregistrarea decesului Abisiniei la Geneva și apoi încheierea definitivă a acordului. Această condiție în spiritul guvernamental francez nu este numai o simplă formă de îndeplinit, ci ea este mai mult: expresiunea unei inerții de gândire, a unui sistem diplomatic, a unei ideologii. Spiritul francez, rațional prin excelență, concepe pacea ca pe un proiect în care totul poate fi prevăzut, calculat, rezolvit dinainte de-a se trece la realizări. Punctul acesta de vedere poate fi îndreptățit atunci când se pune accentul în istorie exclusiv pe rațiunea care simte totdeauna nevoia de a-și satisface toate valențele ei libere, dar el nu-i conform cu realitățile. Viața care se scurge nu poate fi băgată în șabloane, chiar a-

tunci când aceste șabloane ar fi acelea ale rațiunii pure. Istoria e un șir de adevăruri cari variază în timp și în spațiu și diversitatea lor creiază contingente noi, față de cari se reacționează în mod diferit. Concepția aceasta care e potrivită spiritului Romei eterne e opusă tezei franceze definită de pactul dela Geneva și de securitatea colectivă. Numai mergându-se la originea care a amplificat toate conflictele din ultimii ani se va putea ajunge la o cooperare internațională efectivă.

Pentru garantarea păcii se impune așa dar lichidarea Genevei. Formula lui Charles Maurras este minunată: distrucția distrucției este începutul construcției...

Ing. C. Stan

La umbra altarului

I Târnosire

Spre Neamț aleargă Ștefan ca aripa de vânt
Lăcaș să ctitorească'nconjurat de cinul
Oștenilor fruntași ce-au biruit Cozminul..
Trudit de ani e Domnul și-i trist peste cuvânt.

Trecute sfâșieri îi tulbură seninul :
Atâtea vieți răpuse, din sângele lui sânt ;
Și-acolo'n mânăstire, sub platra de mormânt
Stă Ștefan cel tăjat de Roman Mușatinul.

Prinde să rădă Vodă dar răsul e amar
Iar vorba lui furtună vâslind peste pojar :
„Ce hâtru îi veleatu, Vornice Boldure ;

„La Neamț îi târnosire iar ieri ne-am hărțuit !..
„Gândesc la bietul Neam ce va să mai îndure :
„Că-i leagăn al durereii ce'n sânge-i zămislit !

II Toaca

Prin ziduri vechi tăceri se infioară
In limpezimea nopților cu stele
Când schimnicii pe lemnul toacei grele
Aștern grăbit trudite mâni de ceară.

Iar toaca saltă ritmuri subțirete..
Ca iurășul de tobe, ele zboară,
Și freamătă, și'naltă parcă iară
Bătrânul trunchi din vraful de surcele.

Ca greerul torcând povestea firii,
Ea pentru țară-i glasul nemuririi
Din bezne dus spre zorile de mâne.

Un veac de om se pierde, se preschimbă,
Dar viersul toacei pururea rămâne :
E datina ce peste veac se plimbă.

III

Clopotele

În tihna mănăstirei adormite,
Pornesc talaz a clopotelor zvoane ;
Monahii ies grăbiți de prin cotloane
Urmând poteca tristei lor ursite.

— Blagoslovește, taică Ghidioane !
— Domnul cu tine, frate Ipolite !...
Sub plesnetul arămiilor dogite,
Se adună turma'n țarcuiri de strane.

Iar clopotele'n noapte mereu chiamă,
Înghit văzduh în cupele de-aramă
Și îl răstoarnă var pe mănăstire.

Se zbat în turn ca fiarele'n zăbrele :
E plâns în glasul țor, și-i răzvrătire,
Și poate-i năzuința țării mele !

Gh. A. Cuza

Iubirea ordinei în stat

„Luăți seama ca nimeni să nu rămână lipsit de harul lui Dumnezeu, pentruca nu cumva să dea lăstari vreo rădăcină otrăvitoare și să vă aducă turburare”.

Apost. Pavel

Apostolul Pavel în epistola sa către evrei pune și rezolvă definitiv — adică pentru toate statele în cuprinsul veacurilor — problema ordinei în stat. Să ne amintim de Apostolul Pavel și de soluția lui în timpul de față, când statul cere maximum de ordine, când — adică — angajează conștiința cetățenească a supușilor săi la cea mai mare supunere. Soluția Apostolului este o soluție creștină. Este singura soluție creștină și, prin urmare, în cadrul numai a înțelegerii creștine se poate vorbi de adevărata ordine în stat. Menținându-ne pe baza comprehensiunii evanghelice a ordinei — putem să rămânem la concluzia eternă și ireductibilă a conștiinței creștine: *Numai statul creștin poate avea o ordine stabilă și permanentă.* Numai statului creștin i se poate ierta — din punct de vedere omenesc — dreptul de a stăpâni conștiința creștină pentru ordinea de care are nevoie. Numai statul creștin poate realiza — cu colaborarea conștiinței populare — ordinea sa internă. În circonferința ordinei sale interne, statul creștin este în mai multe feluri suveran: întâi, fiindcă se manifestă „la el acasă”; al doilea — fiindcă se adresează conștiinței creștine, conștiință pe care o poartă el însuși; al treilea — fiindcă numai în cuprinsul său poate găsi cauza cauzelor a oricărei ordine: consimțământul, sau ceea ce este și mai exact: iubirea.

Chestiunea ordinei în stat este o problemă de conștiință, care se rezolvă în ceea ce este mai sublim în conștiință: *iubirea.* Fără

iubire, nu există ordine nicăiri, cu atât mai mult nu există ea în stat. Trebuie să iubesc statul, ca să-i dau consimțământul meu, ca să accept în conștiința mea, ca să-i ofer viața mea. Între mine și stat trebuie să existe legătura de filiațiune creștină: trebuie statul să fie creștin, ca raportul meu să fie *un raport de har*. Noțiunea de har vorbește intelectului nostru despre Dumnezeu și sugerează cugetului nostru ideea că numai ceea ce este direct dela Dumnezeu este încărcat cu har, adică are o substanță divină. Dar numai ceea ce este creștin — are har și, deci, substanță divină. Numai statul „încărcat cu har“, adică purtând o esență creștină, este obligator pentru mine, căruia — prin supușenia mea — îi garantez pacea și ordinea, de care are nevoie.

Statul păgân nu a avut și nu are nici astăzi justificare după har. Pentru ce există statul păgân? Să dea o fericire — desigur — supușilor săi; dar fericirea aceasta este iluzorie, banală și ordinară, dacă nu este și pentru că nu este *fericire creștină*. Pentru ce ași consimți să mă supun și, în consecință, să mă ofer și să mă jertfesc unui stat păgân, care nu-mi dă nicio fericire durabilă, reală și înaltă? Cu ce drept apelează statul păgân la conștiința mea, când între el și conștiința mea există o opoziție după natură, și după aspirații, și după direcțiuni? Statul păgân nu este o condiție de fericire dublă: pământească și cerească, adică spirituală. Ordinea, ce mi-o cere, i-o dau ca tribut și impozit, cu frică și scârbă, dar niciodată nu i-o aduc ca un mănunchi de flori sau ca un dar din inimă. Orice jertfă adusă statului păgân este o risipă zadarnică, fie că această jertfă este o simplă și mizerabilă sumă de bunuri pământești, fie chiar bunul suprem al vieții mele: cugetul meu. Toate statele păgâne au pierit — în desfășurarea istoriei — din cauza dezordinei interne. Niciun stat păgân nu a izbutit să realizeze ordinea internă, din cauza că cetățenii nu au consimțit să i se supună, din cauza că *nu au iubit* ordinea și supunerea. Numai cel ce iubește statul, și se poate supune sincer și cu bucurie. Dar, mereu, cu condiția să știe, că statul nu este un trecător aparat de opresiune, și nici proprietatea al cine știe cărui despot, ci este creațiunea națiunii pentru finalitățile ei mari și misionare. Nici un stat păgân nu s'a sprijinit pe conștiința cetățenilor săi, niciun stat păgân nu poate realiza ordinea ca o stare de armonie imperturbabilă a tuturor stărilor, a tuturor sufletelor și a tuturor aspirațiilor.

Când Hristos spune îndemnând să se dea supunere stăpânirii, din cauza că orice stăpânire este dela Dumnezeu, înțelege să ne înfățișeze serile infinite de stăpâniri, pe care le acceptă conștiința noastră, ca fiind date dela Dumnezeu, stăpânirea păgână nu este dela Dumnezeu și, mai întâi de toate, ea nu este o stăpânire. Cu alte cuvinte: nu este autoritatea care are dreptul de a cere iubire

și consimțământ, din cauza că nu poate justifica dreptul său la existență și, al doilea, din cauza că abuzează de valori morale, cu care nu știe ce să facă, fiindcă nu are nici ideal înalt pe pământ, nici existență după har. În interpretarea evanghelică — păgânitatea de orice natură este dezordinea, care nu se poate prefăce în ordine, este haosul care nu se poate ordona într'o sinteză, este — mai simplu — desharmonia permanentă, care nu poate deveni simfonie.

Soarta unui stat, care trăește pe baza dezordinei, (dacă se poate spune astfel), sau care nu viează prin ordinea sa perfectă — socială și sufletească — soarta unui astfel de stat este predeterminată: pieirea sigură și inevitabilă.

Statul modern, chiar dacă nominal se prezintă ca stat creștin, își va putea realiza ordinea sa internă numai în măsura în care s'a despăgânizat și în măsura în care „rămâne în har“, adică își păstrează substanța și scopurile sale sacre. Ce n'au făcut monarhiile și teocrațiile păgâne, în antichitate, să se mențină în statele în care ele au prosperat, realizând cu foc și fier cea mai „desăvârșită ordine“, și totuși — au pierit din cauza dezordinei. Asta — din pricina că nu au avut în corpul și în ființa lor — „elemente de har“, nu au avut pe Dumnezeu în ele. Așa piere în groaznică osândă, orice formațiune de stat și în stat, care nu se sprijinește pe ordinea ce se realizează din conștiința și din iubirea oamenilor.

BCU Cluj / Central * * University Library Cluj

Dar, în înțelegerea evanghelică, statul nu este instrument de opresiune al vreunei clase, sau al vreunei dinastii. Statul este forța morală care face două lucruri dintr'odată, sincretizează două funcțiuni în aparență contradictorii: nu lasă ca societatea să se transforme în infern și împinge pe oameni să se perfecționeze în vederea unei existențe sacre. În ultimă analiză — statul face lucru religios, statul slujește religia, statul este supus lui Dumnezeu. Dela Dumnezeu purcede geneza lui și nici decum din zoologismul primitiv. Atunci, *în condițiunile provenienței sale divine, statul trebuie să aibă grije de cugetul meu*, pentru ca să-l accept ca fiind fiu al lui Dumnezeu, integrându-mă într'o categorie divină, supunându-mă unei realități dumnezeiești.

Cei ce conduc statul, sunt — mereu în înțelegerea evanghelică — sacerdoți. Nu în zadar, Cezarul și imperatorul roman, cel păgân, era simultan și *pontifex maximus*. Interpretarea teologiei bizantine a monarhismului a menținut această concepție — regele bizantin, „basilevsul“, era și cap al bisericii. În autocrațiile răsăritene creștine, monahul era arhieru nehirotonist, păstrându-și dreptul să dispună de stat, așa cum putea dispune și de biserică. Funcția religioasă a monarhiei creștine era să transforme statul în realitate creștină, în templu, în corp cu har, în biserică. I se cerea, prin ur-

mare, sfințenie cât mai apropiată de cea a lui Hristos. Ordinea în monarhia creștină se concepea ca o stare religioasă, și raportul între cetățean și monarh, era raportul care există între enoriaș și arhiereu.

Nici creștinismul apusean nu a găsit imposibil transformarea arhierelui în monarh, a papei în suveran lumesc, din moment ce ambii pe pământ există întru înfăptuirea ordinii în stat, adică a armoniei creștine.

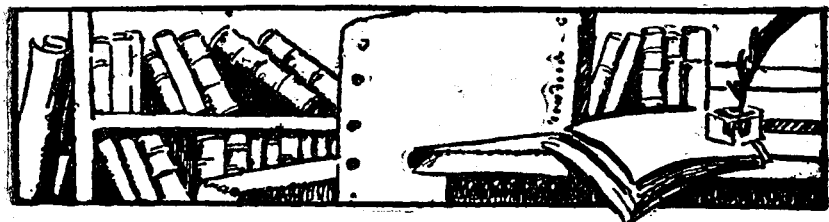
* * *

Mai sunt așa numitele state ideologice — liberale, democratice, socialiste, comuniste etc. Nu se poate arăta niciun stat, care să fi înfăptuit ideea dominantă a unei doctrine oarecare; un astfel de stat ar fi o monstruozitate, dacă nu ar fi o imposibilitate. Despre acest fel de state și dezordinea lor internă merită să ne ocupăm, pentru a arăta că sunt, toate, prilejuri de mari nenorociri și crime. Statul ideologic este stat de clasă și, prin urmare, ordinea lui este luptă de clasă. Aici — ordinea ca un dar al inimii, ordinea ca iubire, este exclusă.

Pentru ca vreo „rădăcină otrăvitoare“ — cum zice Apostolul — „să nu dea lăstari și să aducă turburare“, se cere în epocă în care — ca a noastră — se fac mari reorganizări, ca tot omul „să rămână în harul lui Dumnezeu“ de sus și până jos în societate și în națiune, ca statul creștin să devină o realitate integral creștină, singura realitate în sânul căreia nu există ostilități interne, în sânul căreia este posibilă ordinea, ca o realizare a inimii, ca o manifestare a iubirii naționale.

G. M. Ivanov

Imperialism și dinamizare națională

Temele gazetărești ale d-lui prof. Nae Ionescu sunt totdeauna menite să provoace discuții și polemici pline de interes. D-sa este printre puținii noștri ziariști cari se știu actualiza prin subiecte și probleme noi, reușind să ridice nivelul scrisului cotidian la o misiune de orientare ideologică.

Discuția recent începută de d-sa este asupra dinamizării națiunii după ce acum câțva timp s'a ocupat de problema unui imperialism românesc. Aceste două chestiuni sunt strâns legate între ele și discuția poate să se facă împreună, cu multă utilitate.

Ideea imperialistă și a expansiunii popoarelor face parte din arsenalul ideologic al vremii noastre. Fiecare popor își face astăzi o idee particulară despre misiunea lui în lume, voind să reprezinte ceva cu totul deosebit dar cu valoare universală. Mesianismul imperialist domină mentalitatea Rusiei, Japoniei, Germaniei, Italiei, Angliei și Franței, deși sub forme diferite pentru fiecare. La zgomotul pe care-l fac în jurul acestor idei marile națiuni, se adaugă și glasul națiunilor mici și mijlocii, fapt care ilustrează suficient mentalitatea acestei epoci de emulație și forță. Problema unui imperialism românesc s'a pus în această atmosferă potențată de orgoliu și de dorință de putere, la care participă toate națiunile. O asemenea problemă s'a discutat și în Polonia, Bulgaria, Jugoslavia sau Turcia. Ideea misiunii particulare a fiecărui popor este astăzi generală și nu trebuie să ne facă să zâmbim atunci când se discută la noi. Ea are la bază convingerea că situația popoarelor în lume nu este niciodată definitivă. Popoare mari și puternice s'au prăbușit în cursul istoriei, pe când altele slabe și nebagate în seamă s'au ridicat la un nivel impresionant de forță și prestigiu. Popoarele mari de astăzi nu vor fi totdeauna singurele privilegiate ale soartei, prin faptul că nu vor domina prin putere și bogăție în mod exclusiv. În jurul lor s'au ridicat alte națiuni cari le limitează și le întunecă dorința de stăpânire. Astfel alături de marile state occidentale cari singure contau în balanța istoriei până la război, au apărut după

încheerea păcii alte state cari tind să devină mari puteri. Forța Poloniei, României sau Jugoslaviei era aproape nulă înainte de război. Astăzi aceste state au o numeroasă populație, o bună forță anuală și orientarea lor contează în echilibrul european. Ele sunt puteri noi și mari cari prin forța lor au adus date fundamentale în politica Europei.

Prin ce elemente devine o națiune mare? Ce-i dă dreptul să-și facă o idee deosebită despre misiunea ei? Care este legitimitatea imperialismului?

Răspunsul este foarte simplu. O națiune se impune în lume prin ceea ce poate, adică prin ceea ce produce în mod deosebit și superior celorlalte. Nu există un fel unic și exclusiv de a se impune. Unele națiuni se impun prin cultură, altele prin număr, altele prin spiritul de organizație și putere. Fiecare națiune se impune prin ceea ce are fatal și irezistibil în fața celorlalte națiuni. Superioritatea spiritului francez și capacitatea lui de universalitate face din el aproape o fatalitate pentru toate popoarele. Indiferent de atitudinile politice, Franța este iubită pretutindeni pentru cultura ei, pe care n-o poate concura nimeni. Ea este deci imperialistă prin forma de cultură pe care o are, iar superioritatea ei fatală face ca pe acest teren să nu poată fi întrecută. Germania vrea să se impună prin număr. Ideea rasei și politica populației fac din Germania punctul de întrebare al Europei. Germania se impune ca o fatalitate pentru celelalte popoare prin forța sa numerică crescândă. Expansiunea ei se leagă de excesul de populație și de nevoia plasării lui. Germania este biologiceste superioară și în aceasta consistă încrederea ei în ziua de mâine. Italia reprezintă un imperialism fondat atât pe necesitatea plasării surplusului de populație cât și pe ideea misiunii sale organizatoare pe care a moștenit-o dela vechiul imperiu roman. În sfârșit imperialismul rusesc de astăzi se bazează pe ideea răspândirii comunismului în lumea întreagă, prin revoluție.

Toate aceste națiuni revendică un mare deștin istoric printr-o particularitate fie de ordin biologic, fie spiritual. Rivalitatea lor se desfășoară în funcție de ideea pe care și-o fac despre misiunea lor imperială în legătură cu particularitatea lor caracteristică.

Ce i-ar putea da dreptul României să vorbească despre un imperialism românesc?

Acum doi ani d. prof. Nae Ionescu a vorbit despre un imperialism cultural românesc în legătură cu vecinii noștri. Nu știu dacă d-sa mai împărtășește astăzi acest punct de vedere, căci aceasta este o teză cu totul vulnerabilă. Noi n'avem o cultură pe care s-o putem da altora din motivul că ne-a lipsit timpul să ne-o formăm. Noi avem o facilitate de spirit și o receptivitate mai mare decât popoarele din jurul nostru. Dar în materie de cultură suntem debitorii

occidentului. Ideile reduse aici din altă parte nu pot constitui un motiv de atracție pentru vecini când aceștia s'ar putea adresa mai bine la sursă.

Insuși d. Nae Ionescu nu mai vorbește astăzi despre imperialism cultural românesc ci despre un imperialism politic în legătură cu problema populației. D-sa pornește dela idea foarte justă, a sporirii populației României într'un tempo rapid și dela faptul că numărul reprezintă pentru o națiune o bogăție de neprețuit. Având în vedere că o națiune se impune prin *tot ceea ce poate să-i creeze o situație specială în lume*, bogăția populației este un element esențial în calea măririi și puterii României. Orientându-se după unele statistici germane, d. Nae Ionescu afirmă că populația României va fi în 1960 de 60 milioane locuitori. Evident cifra este exagerată având în vedere caracterul problematic al statisticilor. Dar un fapt cert și categoric este acela că populația României crește în timp ce a celorlalte națiuni scade sau crește mai încet decât a noastră.

Problema populației este singura latură pozitivă în discuția începută asupra imperialismului și dinamizării națiunii. Până acum această discuție n'a avut nici o bază. Astăzi ea are temeiul pozitiv al unui fapt care deschide cele mai largi perspective. Problema imperialismului românesc ia astfel un caracter politic de cea mai mare importanță. Indiferent de ideologie politică, oricine trebuie să se oprească în fața acestei probleme capitale pentru viitorul României. Sporirea populației reprezintă pentru o națiune dreptul la viață și la putere. Națiunile mici sunt înghițite de cele mari sau chiar dacă trăesc libere sunt ținute laoparte prin fatalitatea condiției lor minore. Națiunile cuceritoare au fost totdeauna mari ca număr. Numărul este forța. Noi suntem astăzi în posesiunea celei mai mari surse de putere pentru un popor. O populație care crește este o forță națională care se mărește. Ar fi absurd ca acest element biologic să fie neglijat sub pretetul unei ideologii oarecare, deoarece o națiune nu trebuie să refuze nici un prilej să-și desvolte energia de care dispune. Noi până acum am pierdut un timp extrem de prețios în această problemă. Dela război până astăzi populația României putea fi mult mai numeroasă dacă n'am avea trista celebritate a celei mai mari mortalități infantile. Este inadmisibil pentru o națiune prolifică să-și sporească populația atât de puțin ca noi, printr'o lipsă de organizare sanitară și o stare economică foarte proastă. România putea să sperie Europa prin populația ei dacă ar fi avut o politică serioasă în această materie. Este cunoscut faptul că în sec. XVIII în Ardeal, Ungurii și Sașii erau profund îngrijorați de înmulțirea Românilor. Ei presimțeau un sfârșit fatal acelei stări de lucruri și nu s'au înșelat deloc.

Pornind dela acest element pozitiv al sporirii populației, se poate vorbi de un imperialism românesc? Problematic. Sporirea

populației este un indiciu, o posibilitate, o poartă deschisă asupra viitorului și atâta tot. Prin populație, problema imperialismului este abia la începutul ei. Dealtfel populația deși este o condiție indispensabilă, prin sine nu înseamnă nimic. Ea este numai o posibilitate care poate fi utilizată într'un sens sau altul. Imperialismul unei națiuni nu se stabilește în mod exclusiv în legătură cu numărul mare al populației. Trebuie ideea unei misiuni deosebite, forța unui spirit organizator pe seama celorlalte națiuni inferioare. Imperialismul se reduce în ultima analiză la ideea superiorității spirituale și la capacitatea de universalitate a unei națiuni.

Dinamizarea națiunii nu se poate face decât prin ideea unei misiuni spirituale. Naționalismul intensiv degenerază în primitivitate dacă nu are un conținut spiritual. A dinamiza o națiune prin potențarea orgoliului ei nu înseamnă decât o barbarie inutilă. O națiune se dinamizează când forța ei spirituală este prea mare pentru ca să nu se impună și altora. Orgoliul este aici foarte util și deplin justificat. Dar a închide națiunile în cadrul unor ziduri chinezești și a le face să vibreze pentru lucruri cari nu pot interesa pe nimeni, înseamnă a opri privirea acestor națiuni asupra unor false obiective de viață. Popoarele pot trăi oricât de intensiv valorile lor proprii, căci dacă acestea n'au nici o capacitate de universalitate, vibrația lor pasionată este o energie cheltuită zadarnic.

Ideea unei misiuni românești nu este însă cu totul de neconceput. Ea are dificultăți enorme dar nu este o absurditate. Nu se poate face încă nici un pas înainte în această privință dacă nu se lichidează situația noastră de inferioritate în materie socială și culturală. Cu o națiune în dezordine și mizerie, cu un popor ieșit din strânsoarea sufocantă a unei istorii nenorocite nu se poate duce la bun sfârșit o idee mesianică. Este multă farsă și multă iluzie în această pretenție de a fi tari și a ne impune altora când realitățile noastre interne sunt atât de dureroase. În țările dominate de ideea unei misiuni, viața națiunii este organizată iar problema socială rezolvată. La noi aceste probleme se socotesc mai puțin importante și înainte de a le discuta și rezolva, ne ocupăm de ideea imperialistă și a dinamizării deși în mod logic și după experiența istoriei, ele se arată strâns legate.

Dinamizarea României nu se poate face decât în cadrul propriilor ei probleme de viață. Noi nu ne putem fixa obiective iluzorii și misiuni incompatibile cu caracterul și mentalitatea noastră. Ceeace ne poate dinamiza trebuie să se impună dela sine ca o emanație a nevoilor și capacității noastre. A fixa programe de dinamizare, n'are nici un rost. A utiliza tendințele și aspirațiile spiritului unui popor este singura forță a destinului său în lume.

Bucur Țincu

Maria Magdalena

Noaptea se lăsase pe muntele măslinilor. Un vânt ușor de primăvară sufla dulce și domol ca o muzică în surdină. Calea lactee părea un fluviu de nestimate, iar luceafărul clipea molatic în albul opalin al cerului.

Peste tot și peste toate o liniște divină: era una din acele nopți calde, senine și parfumate, de mireazma florilor, o noapte misterioasă ce îmbată sufletul omenesc cu farmecul poeziei.

Ierusalimul, cetatea sfântă, se răsfira pe coastele platoului adâncit în umbrele strălucite de lumina zărilor scăldate în razele stelare. Era o feerie...

Isus, însoțit de Petru și de cei doi fii ai lui Zebedeu, se retrăsese la Ghetsemani, în grădina măslinilor, turburat de o adâncă și amară tristețe. Sufletul lui, mai curat și mai frumos ca icoana stelelor, ce ardeau în fundul bolții, era în prada unei chinuitoare neliniști. El simțea fâlfâitul aripilor morții, ce se apropia, cu acea putere de instinct dumnezeesc ce aparține numai inimilor supra-pământesti; și, cu ochii adumbriți de o tainică și sfâșietoare melancolie, zise către cei de față: „*întristat foarte este sufletul meu până la moarte*“.

Apoi, se retrase într'un loc singuratic și se rugă lui Dumnezeu tatăl, murmurând: „*fă, Doamne. să treacă acest pahar dela mine; iar dacă nu este cu putință, facă-se voea Ta!*“

De trei ori s'a întors Isus la ucenici și de trei ori s'a dus ca să se închine, la rădăcina unui măslin chircit de vreme; și, iată, când se ruga, veni Iuda trădătorul, cu oaste, și-l prinseră pe mântuitorul; iar El grăi: „*ca la un făcător de rele ați eșit cu spade și lănci! În fiecare zi stam în sanctuar și nu m'ați apucat!*“

Caiafa, cu bătrânii cărturari cari îl urau de moarte pe Hristos, de invidie pentru luminata și dumnezeiasca lui înțelepciune, îl judecă cu asprime și-l batjocoriră cu răutate păgână, când dus a fost înaintea lor; ci el, blând ca un mielușel și dulce la vorbă ca un fagure de miere, cu ochii întunecați de mâhnire și sufletească tulburare, abia ce se desvinovătea de mincinoasele învinuiri ce i se

aduceau. Judecătorii mureau de ciudă și necaz văzând atâta stăpânire de sine precum și atâta înțelepciune și frumusețe de suflet...

A doua zi, de dimineață, când aurora trandafirie aprindea cu lumini de jeratec, porțile răsăritului, mai marii preoților se sfătuiră cum să-l omoare; conștiința le apăsa greu inimile; totuși, îl legară și-l predeteră procuratorului Pontiu Pilat.

Vânzătorul Iuda, căindu-se amarnic de trădarea făcută, pentru 30 de arginți, se spânzură... Era pedeapsa cerului care nu uită...

În fața tribunalului guvernatorului Romei, Isus, fiul lui Dumnezeu, izbăvitorul de păcate ale omenirii, nu se desvinovăți de părele ce i se aduceau, nu se lepădă de cereștile lui învățături, ci primi osânda — care era jertfa vieții... Și o primi cu fruntea senină — iar în lăcrimosii ochi albaștri ardea lumina veciniciei și străfulgera fericirea misiunii împlinite.

Zadarnic cercă procuratorul Pilat să obție iertarea lui Messia, dela Farisei, întrebându-i dacă nu vor, cumva, să-l libereze pe nazaritean, ori de nu să dea drumul vestitului tâlhar Barabba — de care toți tremurau.

Ci, poporul isbucni, într'un glas, mai furios ca un vulcan în erupție: — „*Sloboade pe Barabba, dar moarte lui Hristos, împăratul Iudeilor!*“

Era ura plebei, ațâțată de cuvintele invidioase ale răilor și pizmătarilor preoți și cărturari...

După ce Pontiu Pilat își spală mâinile cu apă mirezmată, blândul și nevinovatul Isus fu luat dela pretoriu și îmbrâncit de soldații cohorței, apoi pornit spre locul pierzării — care este dealul ce i se zicea Golgota. Și i s'a pus pe cap cunună de spini; și fu bătut și scuipat de gloata înebunită de întărâtările arhierilor farisei; și fu silit să-și ducă singur, pe umerii delicați și albi ca floarea crinului, crucea răstignirii; dar, sdrobot de povară nu mai putu merge, iar mulțimea, ocărându-l și lovindu-l, sili, în cele din urmă, pe Simeon de Cirene, bărbat voinic și trupeș, s'o urce până'n vârful dealului — unde trebuia să se facă crucificarea. Și era în Joia din săptămâna patimilor. Ierusalimul clocotea de ură și de patimi, de bucurie și convorbiri aprinse, în așteptarea marei întâmplări: pe străzi, sub stresinile caselor, în taverne, pe picțe, în temple, pretutindeni, nu se discuta decât despre tânărul și frumosul nazaritean, care trebuia să moară de moartea tâlharilor, prin răstignire. Vuia orașul de larmă și de răcnete, de țipete și de blesteme; iar sus, pe deal, se auzeau ciocăniturile și baterea piroanelor în lemnul crucii ce-și aștepta jertfa.

Bărbații strigau furioși, femeile, duioase și compătimitoare, lăcrimau pe ascuns, jelind pe acela pe care îl așteptaseră cu ramuri de finic în cetatea Ierusalimului. Și cum nu era să plângă femeile pentru marele Rabi, mai strălucitor ca un luceafăr de dimi-

neață și mai neprihănit ca un trandafir din Iericon! Cum nu era să-l plângă pe învățătorul care vindeca, cu vorba lui dulce, atâtea răni sufletești! Cum puteau uita femeile Ierusalimului pe acela care propovăduia iubirea, acest dar sfânt, care leagă pe om de Dumnezeu!...

Cum să nu fi avut milă de fiul omului care vindecase atâția leproși, atâția orbi și paralitici, atâția nenorociți stăpâniți de duhul diavolului! Cum să nu bocească pe acela care înviase din morți pe Lazăr, răsturnând, cu un semn, piatra sepulcrală de pe mormântul lui! Cum să nu compătimizească pe cel din neamul lui David, căruia fecioarele îi spălau sfintele picioare cu apă mirezmată și i le ștergeau cu bogatele lor plete, unse cu mir sfânt!... Așa că, Ierusalimul blestema și gema totodată, uitându-se la crucile de pe muchea dealului — cruci ce se înălțau trufașe spre cer; alături de crucea lui Isus erau încă două, destinate pentru cei doi tâlhari osândiți să moară odată cu El.

Brațe vânjoase se agitau în vânt, amenințând pe cei ce-și dădeau sufletul, cu frunțile îmbrobodate de sudori și cu ochii înecați în chinurile durerii...

Către asfințit, corpurile pironite se sbăteau în ultimile convulsii. Soarele tremurător, se înroșise ca o rană sângerie, și, o lumină tristă, palidă, cu reflexe arămii, inunda orizontul. Fața lui Isus părea, acum, în lumina crepusculară, ca o icoană de smalt — așa era de albă și senină; iar ochii lui în agonie se întoarseră spre cer, și, cu o voce stinsă, divina jertfă murmură:

— „Eli, Eli, lamma sabachtani!”

— „Dumnezeule, Dumnezeule, de ce m'ai părăsit!”

Un stol de porumbei albi trecu peste vârful crucii, fâlfâindu-și aripile, și se pierdu în depărtările apusului. Și, pe când o lume de fanatici se bucura de moartea mântuitorului, doi ochi negri, ca noaptea, și frumoși ca ziua, plângeau torente de lacrimi, privind spre cel care își dăde sufletul în spazmele durerii... Ochii aceia erau ochii Mariei Magdalena, acelei negrăit de frumoase femei, care iubea pe cel răstignit, cu toată văpaia unui suflet înamorat de virtuțile sublime a celui mai divin spirit ce s'a coborât vreodată din cer pe pământ...

Era atâta jale, atâta durere, atâta suferință și iubire în privirile Magdalenei, că nu-i este dat omului să le poată cuprinde în graiu pământesc; poate, numai în limba îngerilor s'ar putea zugrăvi patima de exaltată dragoste a Magdalenei, pentru acela care muria pe cruce chinuit și însetat — străpuns de lancea hastarului roman. Așa de duios și de sfâșietor era graiul privirilor înlăcrimate, ale frumoasei adoratoare, că, mulți din călăii lui Hristos, plânseră; iar un legionar din cohortă, care întinsese sulita cu buretele udat în apă amestecată cu oțet, spre buzele muribundului, cu gândul

de-ai curma chinurile setei, căzu la picioarele Magdalenei, strigând: „*Cu adevărat, fiul lui Dumnezeu este! Cred în El cum cred și în sublima ta iubire!*” Și astfel se adevereau cuvintele lui Rabi, spuse cândva, în casa lui Simon Fariseianul: „*mult i se va ierta, căci mult a iubit!*”

Iar când cioclii începură să lovească cu cioșanele fluerile lui Isus, spre a constata moartea, un strigăt disperat răsună în mulțime și un corp de femei se prăbuși la pământ: era corpul Magdalenei, care îndura toate chinurile morții lui Hristos precum și toate durerile iubirii spulberate de mâna destinului...

— „*Este Maria Magdalena, frumoasa destrânată de odinioară, care se purifică prin dragostea ei sublimă pentru cel mort pe cruce — răbdul Isus din Nazaret! se auziră șoapte tremurătoare prin mulțime.*”

Rostind aceste cuvinte, mulți ochi plângeau, de vreme ce iubirea îmblânzește și inimile mai tari ca piatra și mai crude ca ale tigrilor...

Târziu, vălul nopții, înflorit cu cele mai minunate boabe de diamant, se lăsă peste cetatea Ierusalimului, peste dealul Golgotei, peste crucile înroșite de sânge și peste ochii îngreuiți de somn a tuturor viețuitoarelor; numai ochii Magdalenei plângeau lacrimi fierbinți, lacrimi de neostoită durere, la picioarele lui Messia, care își dormea somnul de veci...

Zorile își pâlăiau luminile de aur, la geana orizontului, când doi apostoli, venind la Golgota, îngenunchiară alături de Maria din Magdala, rugându-se pentru izbăvirea păcatelor omenesți...

Nuși Tulliu

Prasnicul Invierii

Odată cu venirea primăverii întreaga natură își îmbracă haina verde de sărbătoare. Din nou impulsul de viață al firii, după puțin timp de vegetare, își ia avântul său primenitor. Omul însuși, ca parte integrantă a naturii, ia parte la noul ritm de viață, prin diferitele munci ale câmpului, pentru nevoile materiale viitoare. Dar dincolo de bucuriile redeşeptării naturii cu atâtea legitime năzuinți, speranțe și bucurii pentru om, Creatorul i-a orânduit și o altă sărbătoare cu mult mai adânci înțelesuri și rosturi: aceia a Invierii Mântuitorului Iisus.

Prin actul Invierii, Mântuitorul nu numai că săvârșește marea biruință asupra morții, pecetluind definitiv dumnezeirea sa și întreaga învățătură creștină, dar aprinde în suflete cel mai măreț dor al omului: dorul mântuirii sale. Invierea este gajul indiscutabil al reînvierii noastre în viața viitoare. De aci pornește marea însuflețire a primilor creștini, ale căror manifestări nu cunosc nici o piedică; de aci eroismul dus până la jertfă al atâtor mucenici; de aci certitudinea invincibilă a îndeplinirii Lumii făgăduite; și de aci întreg procesul de transfigurare a omului creștin, timp de atâtea veacuri, atunci când în duh nou și curat el participă la marele prasnic al Invierii.

Este, fără îndoială, cel mai măreț prilej de reculegere, de reflexiune și de orientare al omului. El ne duce cu gândul la cea mai mare cotitură a istoriei, dela care întreaga față a lumii ia altă desfășurare. E momentul crucial din viața omenirii, când catapeteasma vechilor așezări omenesti cu inechitățile ei se frânge, punându-se noi temelii ancorate în forța de granit a credinței în minunea Invierii. Prin aceasta centrul de greutate al preocupărilor omenesti se schimbă, dela exterior spre interiorul omului, dela cele materiale spre cele spirituale, și dela cele vremelnice spre cele veșnice. Salvarea sufletului este mobilul acțiunilor acelor care sunt prinși în raza acestei mari perspective pe care Iisus Hristos, prin jertfa sa supremă, a deschis-o omenirii.

Invierea constituie, deci, piatra unghiulară a noii împărății — de pace și bunăînvoiere între oameni —, menită să transforme radical concepțiile și așezările lumii antice. Ea conturează sensul vieții și destinul omului, pe cari înțelepciunea celor vechi nu le-au putut deslega; după cum tot nedeslegate rămân și pentru spiritele necredincioase din vremurile noastre. Neputința de înțelegere a acestor chinuitoare probleme provine tocmai din nepătrunderea și lipsa de credință în actul Invierii. Căci, „dacă n'ar fi Invierea — spune răspicat apostolul Pavel — zădarnic ar fi toată predania noastră“.

Credința în actul Invierii Mântuitorului a devenit astfel izvorul mântuirii tuturor acelor însetați de adevăr, bine și frumos. La făclia de Paști s'au aprins atâtea flăcări ale izbăvirii noastre, timp de 19 veacuri. Misterul acesta, insesizabil de rațiunea omului, a declanșat în inimile credincioase cele mai profunde transformări și înnoiri. De aceea, prasnica Invierii este și rămâne punctul central al creștinismului.

Faptul acesta însă, a contrariat spiritele liber cugetătorilor și ateilor din toate timpurile. Față de nici un alt eveniment nu s'a încercat din partea acestora atâtea plâsmuiri de denaturare și falsificare. Incepând cu Jidovii cari au cumpărat soldații romani, ce erau puși de straje la mormântul Domnului, ca să tăgăduiască realitatea învierii și până astăzi nu conțin cu tot felul de sofisme și cu teorii năstrușnice spre a tăgădui veracitatea acestei minuni. Ei sunt perfect conștienți că dacă ar izbuti să sdruncine credința în acest punct central al creștinismului, ar destrăma însăși puterea de salubritate și primenire a vieții individuale și colective creștine.

Nu-i mirare, deci, că printre tăgăduitorii cei mai stăruitori ai învierii lui Iisus să întâlnim și astăzi tot din neamul lui Israel. Așa de pildă cartea nu de mult apărută a lui Emil Ludwig, intitulată: „Fiul Omului“, reia aceeași temă a înlăturării miracolului din rosturile pe acest pământ a Domnului rostru Iisus Hristos. El singur mărturisește că ceea ce îl preocupă în lucrarea sa este: a studia pe Iisus în calitate de ființă umană, nu de Hristos, de Mântuitor. Iar pentru ca să câștige lectorii pentru teza sa face uz de ingenioase investigații științifice, îmbrăcându-le într'o captivantă formă de stil. Adăugăm că autorul se bucură de oarecare prestigiu în lumea scriitorilor. Datorită acestui prestigiu — câștigat în urma altor lucrări mai puțin tendențioase, ca de pildă: „De vorbă cu Mussolini“, socoate să exercite influență asupra cititorilor, câștigându-i pentru teza sa.

Pentru noi, creștinii, această încercare de a reduce figura divinului Iisus la un rol pur omenesc și încadrată în această efemeră perspectivă constituie cea mai nerușinată perfidie. Căci rolul prin-

cipal al lui Iisus pe pământ este și rămâne cel de Mântuitor. Deci, el depășește rostul pur uman, postându-se pe un plan supra-uman. Iar garanția acestei posturi ne-o dă tocmai Învierea Sa, preludiul reînvierii noastre în viața care va să vină.

Aici stă mobilul sufletesc al nesfârșitului șir de martiri pentru marea cauză a creștinismului. Aici rezidă secretul atâtor convertirii individuale sau colective pentru o viață nouă, curată și izbăvitoare. Încât, încercările de denaturare ale acestui mare adevăr creștin, dacă pe ici pe colo câștigă suflete slabe de îngeri, provocând perturbații în viața creștinătății — cum e cazul bunăoară în Rusia și Spania —, ele ne atrag și toată luarea aminte spre a le paria. Este limpede, deci, că prin sdruncinarea credinței creștine se sdruncină însăși temeliiile așezărilor Statelor creștine. De aceea, în fața acestor tentative diabolice răspunsul cel mai categoric pe care-l putem da este acela pe care ni l-a lăsat tradiția de veacuri a creștinismului:

Hristos a înviat!
Adevărat a înviat!

I. Lancrănjan

Metafizică

BCU Cluj University Library Cluj

Rupe, Doamne, luna'n două
Cu pământul s'o atîngi,
Fă ca stelele să plouă
Și'n adâncuri să le stingi.

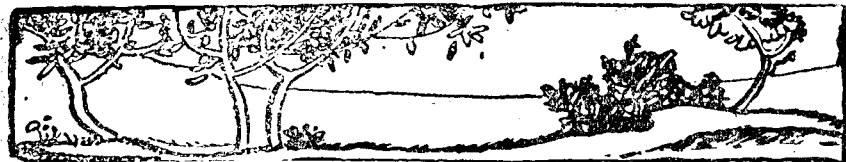
Din lumină să nu fie
Nici-un căpătâi de fir,
Iar din soare fă pustie
Și țărâm de cîmțir.

În făpturi să rupi scheletul,
Să iei totul în răspăr,
Și în temelii, pe'ncetul,
Să pui frâu la Adevăr

Nimic să nu mai rămâe,
Din mișcare nici-un drum
Și'n mirosuri de tămâe
Să s'adune numai scrum.

Când din fulguiala spumii
Veji avea un așternut,
Să Te'nchizi în cripta Lumii
Și să dormi ca la 'nceput

N. OIT

Problema salariilor

Funcțiile sociale variază și se multiplică după gradul de civilizație, al colectivității sociale. Funcțiile publice, corespunzătoare nevoilor de ordine, coordonare și siguranță, sunt în raport cu puterea de producție a funcțiilor sociale.

Interdependența între aceste două categorii de funcții este organică și deci necesară dezvoltării organismului social.

Funcția se exprimă prin muncă și munca prin valorile produse, sau serviciile prestate. Bunurile sau valorile produse, ca și serviciile prestate, se măsoară, în raporturile de schimb, cu banul, prin care se exprimă fie prețul mărfii, fie al muncii, salariul.

Salariul trebuie să reprezinte, pentru cel ce muncește, posibilitatea unei existențe omenești. Economia națională este de acord cu acest imperativ. Din păcate însă economia națională a fost subordonată economiei generale, economiei liberaliste, care a rămas la vechile concepții iudeo-democratice ale târgului liber. Târg liber înseamnă jocul cererii și ofertei; adică munca, împinsă de nevoia de existență a muncitorului, oferindu-se în orice condiții, până la salarii de mizerie.

Dela salariul liberalist, al târgului liber, la salariul impus din oficiu, nu-i decât o deosebire de aparențe. Unul atinge plafonul mizeriei prin dominația capitalismului, celălalt atinge același plafon prin dictatura etatismului.

Mai raționalist, deși mai puțin umanitarist, este salariul economic, introdus de Ford, în întreprinderile sale. Salariul acesta e în funcție de trei factori: nevoile normale de viață, posibilitățile de producție și randamentul de muncă. Salariatul este un consumator și rațiunea economică cere să asigurăm salariatului o putere normală de consumație. Salarii mari prin mărirea posibilităților de producție, a randamentului de muncă, prin organizare și perfecționare tehnică a mijloacelor de producție. Și deci cu mărirea puterilor de consumație.

În acord cu salariul economic ar mai fi salariu familial sau social. Societatea, prin cei cari o guvernează, nu poate nesocoti

capitalul material, monetar sau bancar. Familia salariatului nu poate fi indiferentă colectivității, căci aci este isvorul de alimentare, consolidare și dezvoltare socială și națională. De aci necesitatea salariilor în raport cu sarcinile familiale. În situația de azi, cu posibilități de viață supra normale pentru streini și sub normale pentru români, salariul familial s'ar traduce în salariul rațional, care să dea posibilitate de existență și dezvoltare normală familiei românești.

Problema se pune deopotrivă pentru toți salariații. Adică pentru toți cei ce prestează o muncă, în ori ce compartiment de activitate sau funcție socială. Și cu atât mai mult pentru funcțiile sociale cari constituiesc cadrul Statului, organul de îndrumare, coordonare și normalizare pentru viața Națiunii.

Sprijinit pe aceste realități, primul meu gând, de îndată ce am primit postul de răspundere, al subsecretariatului de Stat în ministerul de Finanțe, s'a îndreptat spre cercetarea poziției funcționarilor și pensionarilor publici.

Este normal regimul actual de salarizare și pensionare?

Realizează acest regim armonia indispensabilă vieții sociale, în câmpul salariaților și pensionarilor publici?

Asigură acest regim solidarismul funcțiilor publice cu cele sociale, pentru promovarea intereselor generale și naționale?

Iată întrebările firești, ce mi-am pus și la cari n'am avut un răspuns afirmativ. În chip tot atât de firesc am procedat atunci la cunoașterea precisă a realităților actuale, pentru rectificările și normalizările viitoare. Am instituit o comisie. Nu pentru a temporiza, până la uitare sau înmormântare, cu toate consecințele obișnuite, o chestiune atât de importantă, ci tocmai pentru a o scoate la lumină, din pulberea uitării și a indiferenței oficiale, spre a o trata cu atenția cuvenită, îndrumând-o către soluționarea cea mai potrivită.

Am avut plăcuta surpriză să găsesc la membri comisiei nu numai acea înțelegere isvorâtă din experiența câștigată de fiecare în diferite posturi de răspundere, dar și acea dorință sinceră, la toți, de a colabora efectiv și a contribui decisiv, la așezarea salariilor într'un cadru de dreptate. Adică de normalizare pentru Stat, și de armonizare pentru viața și situația slujitorilor lui.

Dacă funcțiile, în general, sunt de o potrivă de necesare, cei ce le îndeplinesc nu pot fi scoborâți, în ce privește salarizarea, sub plafonul mizeriei omenesti. De aci necesitatea unui minimum de salariu, corespunzător unui minimum de existență. Erarhizarea funcțiilor din necesități de ordine și organizare, lăsând liberă circulația valorilor, de jos în sus, lasă puțința de manifestare însușirilor de muncă și pricepere. Și deci de selecționare pentru posturile de comandă. E natural ca la această diferențiere de funcții

să corespundă și o scară de salarizare, care să nu urce însă până la înălțimi ameteitoare sau sfidătoare pentru morala publică. De aci și necesitatea unei limite, peste care să nu mai treacă nici un fel de salarizare.

Principiul director, adoptat de comisiune a fost: o scară unică de salarizare, pe treptele căreia să se așeze și integreze toate funcțiile publice.

Cei mici erau ridicați d'asupra minimumului de existență; iar pentru cei prea mari s'au recunoscut drepturile câștigate, drepturile titularului de azi, funcția odată devenită vacantă se încadra însă la treapta respectivă de salarizare.

Pentru pensii s'a adoptat aceeași examinare metodică, cu aceeași dorință cinstită de soluționare. Pensia este o prelungire de salariu, peste limita puterilor de muncă la dreptul sau nevoia de odihnă, pentru cel ce și-a făcut datoria și stagiul în funcția socială și publică. Pensia e de drept social, sprijinit pe cel de prevedere mutual.

Azi sunt în vigoare trei regimuri de pensii: pensionați dinainte de război, de după război până la 1930 (legea pensiilor din 1929 cu pensionări premature și încadrarea foștilor funcționari unguri) și dela 1930 până în prezent. Intre aceste trei categorii, pentru aceleași grade, salarii și ani de serviciu, sunt deosebiri de tratament uimitoare. Deosebiri cari provoacă, cum e și firesc, o stare de nemulțumire generală în rândurile pensionaților.

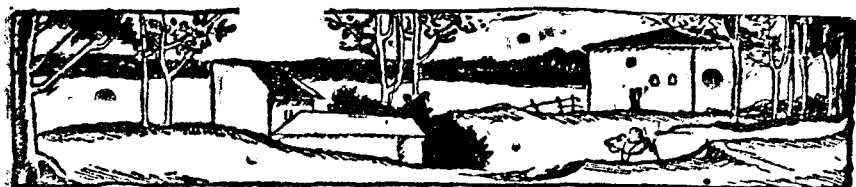
Lipsa de unitate la salarizare, cu deosebire, pentru acelaș grad, dela instituție la instituție, se oglindește și mai accentuat la stabilirea pensiilor. Dacă normalizarea și armonizarea salariilor se pune la punct, pensionarea se va face automat, pe o scară care s'ar suprapune scării salariilor, minimum de salariu corespunzând cu minimum de pensie, cu procente mai mari, până la sută la sută, din salariu primitor, pentru pensiile mici, descrescând pe măsura ridicării pe scara de salarizare.

Unificarea pensiilor, din cele trei categorii de azi, este o măsură dreaptă, adoptată de comisiune. Căci nu e echitabil a lăsa numai pe unii să sufere urmările jocurilor valutare, sau echilibrice de bugetare.

Cu aceste hotărâri, de principii, comisia de normalizare și armonizare a salariilor și pensiilor, mergea spre desăvârșirea unui cadru legal de precizare și dreaptă așezare a funcțiilor și funcționarilor.

Erau și alte probleme, în curs de cercetare și soluționare, printre cari aceia a așezării și perceperii impozitelor, așezare și percepere care nu mai corespund azi nici cu spiritul vremii, nici cu imperativele românismului.

Arhit. I. D. Enescu

Hristos, isvor de viață vecinică

Suntem în sărbătorile Sfintei Invieri a Domnului. În conștiințele noastre glasuri tainice ne revelează mereu pe noi fete aceleiași adevăruri eterne rostite acum două mii de ani de Fiul lui Dumnezeu. Cuprindem, în întreaga noastră ființă tezaurul izbăvirii, iar ochii noștri limpeziți prin credință, văd cerurile deschizându-se și stau uimiți de strălucirea împărăției lui Dumnezeu. Ispitele diavolului se depărtează acum de noi, și cu sufletul despovărat de orice apăsare lumească cuprindem rostul cel adevărat al scurtei noastre vieți legată de pământ. Dumnezeu și îngerii coboară raiul mai aproape de nimicnicia omenească și înțelegem odată cu noua simțire trezită în noi, că, în adevăr duhul Domnului a vindecat suferințele, a înviat trupuri cari se dăduse viermilor morții, a ridicat pe om din păcatul strămoșesc și, după ce a sfărâmat porțile iadului, s'a înălțat în slava locului judecății viitoare.

Cu sufletele înnoite, se leapădă de pe noi toată sgura răutăților. Rușinându-ne de sarcina păcatelor fără de voe, cu mâinile împreunate, cu sufletul rostind cuvintele de mărire și închinăciune către Cel pe care seminția Iudei nu l-a putut ucide nici cu strălucirea aurului, nici cu vicleniile diavolului, ne lămurim, în câtă cale a vieții ne mai lasă Dumnezeu, scara faptelor pe care ne suim către ceata dreptilor. Ridicându-ne genunchii de pe lespedeza rugilor, ne întoarcem ochii către apus și ne spăimântăm la priveliștea păcatelor și încercărilor semănate de Satan. Dar în inima noastră s'a aprins iară lumina nădejdiei și a puterii, ce ne va feri de întunecime ființa.

Creștinismul este minunea cea mai mare care încununează existența și miracolul lui Hristos dela întruparea Lui până la înviere și înălțare. Au fost încercări nenumărate dealungul veacurilor să se întunece puterea noii credințe. Dar niciuna din aceste încercări n'a izbutit, cum se năzuia, să arunce în domeniul legendelor cel mai înălțător moment pe care l-a cunoscut istoria omenirii. Iudaismul, dușmanul milenar al sublimelor învățături creștine, credea la începutul secolului trecut a fi izbândit. Cu o totală artificialitate de gândire, cu o arguție pe care logica sănătoasă mai întâi, iar mai apoi însăși evenimentele au doborât-o, uneltele Iudei

au insinuat că învățătura creștină nu-și întemeiază adevărul pe realități concrete. Că, în cel mai fericit caz, Hristos a creiat un imperiu al iluziilor în care își găesc salvarea doar desmoștenii și naufragiații vieții. Că nu s'a ocupat de viața omului pe pământ, că n'a izbăvit lumea de păcatul strămoșesc, fiindcă dacă ar fi făcut-o, omul n'ar mai fi suferit prin muncă, n'ar mai fi fost sudoare și lacrimi în atâtea bordee exploatare pentru pâinea lor cea de toate zilele.

Astfel, după câteva slabe încercări de orânduire socială făcute cu câteva decenii înaintea lui, comunismul marxist a crezut că poate crea noua religie a omului pe pământ înmormântând pentru totdeauna adevărurile lui Hristos. Un secol întreg s'au sbătut doctrinarii fariseismului economic, pentruca noi cei de azi să vedem cum sângele înecă în valurile lui tălăzuite pentru noua învățătură, o tragică farsă înregistrată de istoria omenirii.

Piatra pe care marxismul își așează edificiul minciunilor este ea însăși o himeră. Acest fundament, materialismul metafizic, a fost cel dintâiu care s'a prăbușit la prima lovitură dată de un control al rezistenței. Materia singură nu este în stare să explice nici fenomenele materiale și nici pe cele psihologice, morale și sociale.

Comunismul n'a putut fi deci o religie a omenirii. Din momentul falimentului filosofiei metafizice marxiste, se desface apoi pe rând și se prăbușesc sgomotos toate încheeturile edificiului marxist. Cade filosofia de istorie, ce tinde să convingă că în centrul evenimentelor sociale stă sâmburele materialismului, și se înalță în toată splendoarea lui adevărul că întreaga viață a omenirii se compune din clipe al căror nucleu este spiritualitatea și nu materia. Natura însăși a omului este această spiritualitate, pe care doctrina creștină a ajutat-o în elanurile ei, înălțând-o până la divinitate.

Creștinismul deci, s'a ocupat totuși de viața omului pe pământ, confirmând, prin nemărginita cunoaștere a lui Hristos, natura spirituală a omenirii, fiindcă în spirit omul găsește elementele cele mai proprii satisfacerii tendințelor lui. Creștinismul ridică cel dintâiu problema egalității esențiale a oamenilor între ei, el propovăduiește fraternitatea, iar în domeniul proprietății — pe care n'o interzice, fiindcă și ea tot de natura omului ține, — confirmă în expresiile cele mai lapidare principiul libertății.

De aceea nu vedem suferințe ale omenirii alinate în afara zidurilor bisericii lui Hristos. De aceea credem că mântuirea oamenilor de nevoile mărunte ale acestei vieți trecătoare nu poate veni decât prin lumina Evangheliei. Și de aceea izbăvirea națională nu se va face până când nu vom înlătura spînjii iudaismului demonic din calea aspirațiilor românești.

Gr. Diaconu

Haiducie

*Un glas din întuneric
Mi-a tâlmăcit un cânt...
Baltagul își rechea mă
Haiducii din pământ.*

*Sunt iarăși vremuri grele
Și jafuri mari în țară,
Bat vânturile rele
Cu lacrimi de ocară.*

*Și dorurile crude
Au pumegat otravă.
Spre ceruri nu s'aude
Nici-un cuvânt de slavă.*

*Haiducii mei, din lume,
Prindeți-vă tovarăși,
Săgețile sunt gata
Și gata suntem iarăși.*

*Pădurile sunt pline
De furci și de topoare,
Cărările ne-așteaptă
Cu brazi și cu izvoare; ,*

*Adâncurile toate
Iși freamătă durerea,
Iar crengile plecate
Și-au vlăguit puterea.*

*Din brațul unei ghioage
Să ridicăm noroade
Ca domnii altă dată
Din buciume și spa de.*

*Să ghintuim văzduhul
Cu strigătul de gloate,
In cinstea și durerea
Iubirii de dreptate.*

*Și să pornim răscoala
Cu munți și cu isvoare,
In calea altor vremuri,
De setea altui soare...*

*In nopțile de vară
Cu focuri tănuite
Să smulgem, iarăși, doina,
Din lacrimi risipite,*

*Și să culegem vremea
Din negrile ponoare,
Setoși de fericirea
Pădurilor în floare.*

*Și prin răscruțuri ude,
In brațe de ispite,
Să prindem săni de rouă,
Cu flori de mărăgărite.*

*Iar din Poiana-Mirii,
Ceardacul alb, în seară,
Să-și fâlfâie năframa
Iubirilor de vară.*

*Eu să pornesc pe drumuri
Ca doina pe colnice,
Cu fratele zefirul
Prin flori și prin o glice.*

*Și'n larga depărtare,
Că sufletul în doară
Să scriu o slovă mică:
— „Iubita mea, la vară!...”*

*Prin hanuri cu hangițe
De dragul ei să'nchin,
La nunți și la vâlcele
Bărdaca mea cu vin.*

Ion Molea

I n s e m n ă r i

O MASURA BUNA. — Printr'un recent decret-lege se prevede că va pierde cetățnia română acela care trăind în străinătate „se va face vinovat ca autor sau complice, de un fapt care ar putea avea drept efect turburarea ordinii publice a țării, sau care printr'o purtare potrivnică îndatoririi de fidelitate față de țară, vatamă interesele românești, sau micșorează bunul mers și prestigiul României”.

Măsura aceasta este foarte bine venită cu singurul păcat că este cam tardivă. România este calomniată peste graniță de agenții lui Israel de vreme îndelungată. Toate supărările și neplăcerile din țară ale jidanilor sînt transmise peste graniță unde se creează o atmosferă defavorabilă țării. Sunt cunoscute adunările de protest contra „progromurilor din România” organizate de comuniștii internaționali

cu participarea jidanilor cetățeni români. Sunt cunoscute deasemenea acțiunile lor de subminare și defăimare a țării prin presa jidovită de pretutindeni. Studenții jidani din străinătate sunt dușmani țării de a căror cetățenie se bucură. Ei iau parte la adunări unde România este insultată, aducând contribuția lor de calomni și intrigi. Nu mai departe decât acum două luni jidanii Honigman și Blumenfeld au inspirat presa iudaică din Franța contra României, deoarece la căma țării se găsea un guvern naționalist. Asemenea oameni n'au dreptul să se mai numească cetățeni români și să beneficieze de această situație.

Dacă legea se va aplica cu vigoare ne vom scăpa repede de o mulțime de javre, pe care noi le-am semnalat în repetate rânduri.

SOLILOQUII, volumul lui George Boldea, editat postum de poetul Emil Giurgiuca, ne impresionează în minte minunatele jocuri de azur ale tânărului poet plecat prea curând din rândurile noastre, pe care le-am citit odinioară în „Abcedarul”.

Prefața acestui volum, scrisă de Emil Giurgiuca, începe cu aceeași frază: „Din țara lui St. O. Iosif și Ilarie Chendi, născut în Mercheașa de pe Târnavă, George Boldea a păstrat legătura cu pământul natal în izvoarele inspirației sale, dându-ne o poezie melodică, unduioasă ca peisajul potolit al malurilor celor două râuri”.

Intr'adevăr, poezia lui George Boldea a păstrat legătura cu pământul, nefiind alterată de nici o infiltrație streină poeziei tradiționale, pe linia: G. Coșbuc-Octavian Goga-St. O. Iosif-Lucian Blaga. Iată poezia „Primăvara”:

*„In cap cu-a soarelui călță
Tresaltă fluturândă'n rochi
Cu holde proaspete'n suviță,
Cu muguri mari căscați în ochi.*

*Tâșnesc din pieptu-i săni de floare
Ș'n urmă văsurile-i fug —
Când tânără dă peste-ogoare
Imprăștiind din șorț belșug”.*

Transcriem aci, pentru imagistica ei excepțională, o strofă din „Tablou”:

*Intr'o obeadă luna se'nvârtește
Când moara din gătleje pline
 urlă,
Cu dinți ca de smeoaică se rân-
 jește
Rozând într'una capătul de gărlă.*

Fără îndoială că poetul Emil Giurgiuca ne-a dăruit, editând „Soliloquiile”, un document nepieritor pentru poezia românească contemporană.

TOVARAȘII INTRE EI. — Situația în partidul comunist rus este foarte semnificativă pentru caracterizarea stărei de lucruri în Uniunea Sovietică. În decursul unui singur an au fost izgoniți din partid 240.296 de membri (după statistica oficială sovietică). Din acest număr 35% au avut un stagiu de minimum 10 ani în partid.

Din cele 506 de condamnări la moarte în decursul lunii Decembrie 1937, 324 de condamnări au fost date membrilor activi ai partidului comunist.

În districtul Leningrad au fost excluși din partid 22% pentru taptul „pactizării cu dușmanii regimului”.

La consfățuirea ce s'a ținut la Leningrad președinții și secretarii organizațiilor comuniste din oraș și județe, au constatat, că 70% din membrii nu participă la lucrări și adunările obligatoare ale partidului. Muncitorii nu mai prețuesc „cartea de membru” a partidului comunist și excluderea din partid o primesc cu indiferență. În cece privește starea așa zisei armate roșii numai în luna Ianuarie au fost arestați 96 de comandanți în districtul militar al Moscovei.

În legătură cu atentatul contra șefului GPU-ului, Ejov, au fost executați doi comandanți și trei ofițeri din divizia motorizată a trupelor GPU din Moscova.

În luna Ianuarie au fost arestați: șeful personalului din districtul militar Transcaucazian, maiorul Golovin și adjutantul său, locotenentul Timacuridze.

Aceste arestări s'au făcut în legătură cu descoperirea unui complot militar antistalinist.

Peste 150 de ofițeri superiori și inferiori au fost destituiți cu ocazia controlului făcut de comisarul-șef politic al armatei roșii Mechlis, la comisariatul războiului. Reacțiunile nu au întârziat în urma acestor măsuri. Astfel în urma ciocnirii între marinari și trupele GPU-ului, la Oranienbaum, au fost omorâți cinci marinari și doi agenți ai GPU-ului.

Pentru participarea la adunarea antisovietică și refuzul de a se supune ordinelor, a fost dizolvat un întreg detașament al trupelor de pază, în Stalingrad.

Soldații din garnizoana Kom-somolsk au aruncat în aer un torpilor sovietic ce se afla în construcție, omorând 19 și rănind alți 57 comuniști. În fruntea soldaților era comandantul garnizoanei și inspectoratul trupelor GPU-ului.

Teroarea deslănțuită de Stalin pe tot cuprinsul URSS-ului, înăuntrul aparatului static sovietic și înăuntrul partidului comunist, a primit răspunsul din partea populației și partidului comunist prin asasinări și atentate.

Aceasta este sensul atentatului asupra „omului lui Stalin” Mechlis, comisarul suprem politic al armatei roșii.

Stalin se ascunde în palatul Kremlinului.

După aceia furia se îndreaptă asupra favoriților săi.

UN STRIGOIU. Este „Adevărul Literar”. Uitaseam că mai apare. Din întâmplare ne-a căzut în mână un număr mai vechi. Îl deschidem cu un sentiment de jenă. Avem impresia că violăm un cadavru. Același. Sevastos, același Călinescu, același Camil Balthazar. Și tot așa, același Barbu Lăzăreanu, același Demostene Bottez. Întâlnim și un nume ceva mai nou: Mayce Lavu. Poze proză, rime, poze și iar poze.

Iată o agonie penibilă. Cine ar interzice apariția „Adevărului Literar” și-ar face o pomană.

Oare nu se găsește nimeni printre strigoii acestei reviste demeritate care să-și dea seamă că am cântat de mult cocoșii? Că au venit alte timpuri? Că bate alt vânt, răcoros și proaspăt? Ce mai așteaptă oare Călineștii și Lăzărenii ca să intre cumiști în sicrie, să lase peste ei piatra grea și să adoarmă de veci?

O, Doamne! Punem punct. Cu morții, ori cât le-ar fi fost păcătoasă viața, nu poți polemiza!...

REVISTELE LITERARE sunt o amintire. Azi nu mai există reviste, iar cele puține, câte mai apar, sunt mai mult politice. Este probabil un semn al vremii: oamenii caută un sens al vieții, nou, băjbăie o cărare încă nedefinită. Se grupează, luptă, încrucșează forțe, ca niște săbii. Viața e mai mult o ciocnire de voințe decât de inteligențe sau simțiri. În zodia politicianului, floarea albastră a revistei curat literare și-a dat duhul. Poate că nu-i nici o pagubă, în forma ei dedemult, revista literară îți făcea impresia că

trăește pe alt tărâm, că n'are habar de adevărata frământare a vieții. Azi se trăește mai mult în realitatea imediată.

De aici și caracterul confuz al publicațiilor care apar azi.

„COMPOZIȚIA MURALĂ — leșile și tehnica ei” se întiulează volumul de o frumoasă ținută intelectuală al d-nei Olga N. Greceanu, apărut de curând.

Obișnuți să privim lucrurile cu prea puțină subiectivitate, noi nu putem menționa lângă jastele precizări tehnice ale autoarei (care este pe lângă o artistă (de mare talent și o subtilă analistă) unele pasagii unde autoarea socotește Renașterea drept o pacoste a „picturii murale”, o epocă de infinite pierderi pentru acest gen, care „să fim dreptți, nu înseamnă suprema cucerire a artei plastice. Că pictura murală este o artă, o formă superioară de expresie e lucru de necontestat. Dar, a socoti evoluția plastice în genere în funcție de un gen preferat e totuși prea mult.

Renașterea, dacă nu înseamnă, în pictură, o biruință în marele înțeles al cuvântului, în tot cazul poate fi socotită, sub latura istorică, măcar o experiență binevenită. Și, cum procesul de creație antogenetic repetă, ca și în biologie, procesul filogenetic, iată-ne partași ai evoluției.

În expoziția de anul acesta, a d-nei Greceanu, unde pictura murală românească și-a afirmat o personalitate proprie, am găsit câteva capodopere de compoziție murală. Și, înaintea teoriilor, noi așezăm realizările.

MARCEL OLINESCU, — tânăruț cu privirile împânzite de nu știu ce ape ale reveriei pure, pentru care lumea nu e decât linie și culoare (în ce au aceste elemente mai abstract) — a descins nu de mult între noi, pe asfaltul metropolitan.

Poetul fin, artistul plastic de carieră, odihnit mulți ani lângă mersul lin al Mureșului, la Arad, lângă peisagiile câmpenești ale pământului de dincolo de Carpați, al căror miraj e prezent în pânzele și gravurile sale, e printre noi acum. „Mutarea la centru” fusese mai de mult pe cale de a se realiza, dacă o catedră de gravură, vacantă anul trecut n'ar fi avut ambiția să se trezească goală tocmai când un nepot de ministru a pus ochii pe ea, cu toate că i se cuvenea numai lui Marcel Olinescu.

Într-o poezie din volumul „EU” al lui Marcel Olinescu am găsit și versurile:

*„Sunt mii de capete și acelaș glas
Sunt mii de picioare dar acelaș
pas.*

*Unde-i solomonarul care să-i puie
frâu împletit*

*Din capete de fuioare, în miez de
noapte vrăjit.*

Capetele-i să-i lovească

Gurile să-i stăpânească

Sbuciumul să-i strângă,

Furia s'o frângă.

Unde?”

Cât de mult seamănă aceste versuri cu un portret al „lumii” unde Marcel Olinescu, confratele a descins, cu o adorabilă adolescență sufletească.